GEOGRAFIA · KLASA 5

Mapa i skala

Grupa A

Imię i nazwisko: Klasa: Punkty: ..... / 15

Czas: 40 minut. W zadaniach z odpowiedziami A–D otocz kółkiem jedną literę. Liczba punktów jest przy każdym zadaniu.

1 **Skala 1 : 100 000 oznacza, że 1 cm na mapie to w terenie:** **1 pkt**

A. 100 m **B.** 1 km **C.** 10 km **D.** 100 km

2 **Która mapa jest najbardziej szczegółowa?** **1 pkt**

A. 1 : 1 000 000 **B.** 1 : 50 000 **C.** 1 : 500 000 **D.** 1 : 10 000

3 **Poziomica łączy punkty o tej samej:** **1 pkt**

A. temperaturze **B.** wysokości nad poziomem morza

C. odległości od morza **D.** liczbie mieszkańców

4 **Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F, jeśli jest fałszywe.** **2 pkt**

Zdanie	P	F
Na mapach kolor niebieski oznacza zwykle wody.	☐	☐
Skala 1 : 25 000 jest większa niż skala 1 : 250 000.	☐	☐
Legenda objaśnia znaki użyte na mapie.	☐	☐
Na większości map północ jest na dole arkusza.	☐	☐

5 **Dopasuj skalę liczbową do skali mianowanej. Jedna jest zbędna.** **3 pkt**

1. 1 : 200 000 ☐
2. 1 : 50 000 ☐
3. 1 : 5 000 000 ☐

A. 1 cm – 500 m

B. 1 cm – 50 km

C. 1 cm – 2 km

D. 1 cm – 20 km

GEOGRAFIA · KLASA 5

Mapa i skala (ciąg dalszy)

Grupa A

6 Na mapie w skali 1 : 200 000 odległość między dwiema miejscowościami wynosi 4,5 cm. Oblicz odległość w terenie. — 2 pkt

7 Odległość w terenie wynosi 15 km, a na mapie 3 cm. Oblicz skalę mapy i zapisz ją jako skalę liczbową. — 2 pkt

8 Wyjaśnij, czym różni się wysokość bezwzględna od wysokości względnej. — 2 pkt

9 Szczyt ma 820 m n.p.m., a dolina u jego podnóża 450 m n.p.m. Oblicz wysokość względną szczytu nad doliną. — 1 pkt

GEOGRAFIA · KLASA 5

Mapa i skala

Grupa B

Imię i nazwisko: Klasa: Punkty: ..... / 15

Czas: 40 minut. W zadaniach z odpowiedziami A–D otocz kółkiem jedną literę. Liczba punktów jest przy każdym zadaniu.

1 **Skala 1 : 10 000 oznacza, że 1 cm na mapie to w terenie:** **1 pkt**

A. 1 m **B.** 10 m **C.** 100 m **D.** 1 km

2 **Która mapa jest najmniej szczegółowa?** **1 pkt**

A. 1 : 25 000 **B.** 1 : 2 000 000 **C.** 1 : 100 000 **D.** 1 : 500 000

3 **Poziomice narysowane bardzo blisko siebie oznaczają:** **1 pkt**

A. teren płaski **B.** strome zbocze **C.** jezioro **D.** szeroką dolinę

4 **Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F, jeśli jest fałszywe.** **2 pkt**

Zdanie	P	F
Skala mianowana 1 cm – 10 km to skala 1 : 1 000 000.	☐	☐
W barwach hipsometrycznych kolor zielony oznacza niziny.	☐	☐
Mapa w skali 1 : 1 000 000 pokazuje więcej szczegółów niż mapa 1 : 10 000.	☐	☐
Strzałka z literą N pokazuje kierunek północny.	☐	☐

5 **Dopasuj skalę liczbową do skali mianowanej. Jedna jest zbędna.** **3 pkt**

1. 1 : 300 000 ☐
2. 1 : 20 000 ☐
3. 1 : 2 000 000 ☐

A. 1 cm – 200 m

B. 1 cm – 20 km

C. 1 cm – 3 km

D. 1 cm – 30 km

GEOGRAFIA · KLASA 5

Mapa i skala (ciąg dalszy)

Grupa B

6 Na mapie w skali 1 : 500 000 odległość między dwiema miejscowościami wynosi 3,5 cm. Oblicz odległość w terenie. — 2 pkt

7 Odległość w terenie wynosi 12 km, a na mapie 4 cm. Oblicz skalę mapy i zapisz ją jako skalę liczbową. — 2 pkt

8 Wyjaśnij, czym jest poziomica i co oznacza, gdy poziomice są daleko od siebie. — 2 pkt

9 Szczyt ma 1250 m n.p.m., a schronisko na zboczu 980 m n.p.m. Oblicz wysokość względną szczytu nad schroniskiem. — 1 pkt

DLA NAUCZYCIELA · KLUCZ ODPOWIEDZI

Mapa i skala

klasa 5

Zakres: skala liczbowa i mianowana, obliczanie odległości w terenie i skali mapy, szczegółowość map, legenda, poziomice, wysokość bezwzględna i względna.

Sprawdzane umiejętności: zamiana skali liczbowej na mianowaną, obliczenia odległości, odczytywanie informacji z mapy, wyjaśnianie pojęć kartograficznych.

Jak używać: grupy A i B mają te same typy zadań, tę samą punktację i podobną trudność – rozdaj je na zmianę w ławkach. Czas: 40 minut. Maksymalnie **15 pkt**. Zad. 6–7: 1 pkt – metoda (zamiana skali), 1 pkt – wynik z jednostką.

Grupa A

1. B. 1 km *(1 pkt)*

2. D. 1 : 10 000 *(1 pkt)*

3. B. wysokości nad poziomem morza *(1 pkt)*

4. 1 – P, 2 – P, 3 – P, 4 – F *(2 pkt; 4 poprawne – 2 pkt, 3 poprawne – 1 pkt)*

5. 1 – C, 2 – A, 3 – B *(3 pkt; po 1 pkt)*

6. 1 cm – 2 km; 4,5 · 2 km = 9 km *(2 pkt)*

7. 15 km : 3 = 5 km na 1 cm; 5 km = 500 000 cm → 1 : 500 000 *(2 pkt)*

8. Bezwzględna – wysokość punktu nad poziomem morza (n.p.m.); względna – różnica wysokości między dwoma punktami (np. szczytem a podnóżem). *(2 pkt; po 1 pkt)*

9. 820 – 450 = 370 m *(1 pkt)*

Grupa B

1. C. 100 m *(1 pkt)*

2. B. 1 : 2 000 000 *(1 pkt)*

3. B. strome zbocze *(1 pkt)*

4. 1 – P, 2 – P, 3 – F, 4 – P *(2 pkt; 4 poprawne – 2 pkt, 3 poprawne – 1 pkt)*

5. 1 – C, 2 – A, 3 – B *(3 pkt; po 1 pkt)*

6. 1 cm – 5 km; 3,5 · 5 km = 17,5 km *(2 pkt)*

7. 12 km : 4 = 3 km na 1 cm; 3 km = 300 000 cm → 1 : 300 000 *(2 pkt)*

8. Poziomica – linia łącząca punkty o tej samej wysokości n.p.m.; duże odstępy – teren łagodnie nachylony (prawie płaski). *(2 pkt; po 1 pkt)*

9. 1250 – 980 = 270 m *(1 pkt)*

DLA NAUCZYCIELA · KLUCZ ODPOWIEDZI

Mapa i skala (ciąg dalszy)

klasa 5

Proponowana skala ocen

Ocena	Procent punktów	Punkty (max 15)
niedostateczny (1)	0%–29%	0–4 pkt
dopuszczający (2)	30%–49%	5–7 pkt
dostateczny (3)	50%–69%	8–10 pkt
dobry (4)	70%–85%	11–12 pkt
bardzo dobry (5)	86%–95%	13–14 pkt
celujący (6)	96%–100%	15 pkt

Progi są propozycją – dostosuj je do wewnątrzszkolnych zasad oceniania (statutu). Po sprawdzeniu omów z klasą zadania, w których najwięcej osób straciło punkty, i wróć do nich na rozgrzewce za tydzień.

Analiza wyników klasy (ocenianie kształtujące)

Wpisz, ile osób straciło punkty w każdym zadaniu. Zadania z największą liczbą błędów powtórz na rozgrzewce za tydzień i za miesiąc (powtórki w odstępach).

Zadanie	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Grupa A – liczba osób z błędem									
Grupa B – liczba osób z błędem									